

PODMANICZKY SZILÁRD

Két kézzel búcsúzik a leopárd

(REGÉNYRÉSZLET)

20. fejezet

Doktor Touswoos csak Kremkus rögzítőjét érte el. Ne nősülj meg, érted?, ne nősülj meg, érted?, ismételte a Doktor, miközben a vérző férfit nézte a furgonban, aki minden erejét összeszedve figyelte a Doktort, szemeit résnyire összehúzta, arca eltorzult. Mire a Doktor visszaért a furgonhoz, a férfi már ájultan terült el a két ülés közt lelógva, fejét a kéziféknek támasztva, és csak folyt és folyt az orrából a vér.

A Doktor előkapta az ülés mögül orvosi táskáját, amelyben szerszámokat és segédeszközöket tartott. Levette a férfi zakóját, egy széles és erős ragasztószalaggal körbetekerte, majd az üléshez ragasztotta. Egy olajos ronggyal letörölte a vért a kezéről, indított.

Egy kereszteződésben letért a kórházhoz vezető útról, a megpörgetett rendőrautó felé vette az irányt. Jó lesz így, vagy nem lesz jó, mindegy, morfondírozott Doktor Touswoos.

A rendőrautó még mindig ott állt keresztben az úton, két kisgyerek járkált a kocsik körül. A Doktor elküldte őket, majd egyenként kiszedte a rendőröket az autóból, akikről sűrű és tömény szeszzag csapott föl, vérnek nyoma sem volt, csak nyöszörögtek, ahogy kihúzta őket az útra, egyenként a vállára kapta, majd a hagyaték közé fektette a rendőröket, akik mintha lázas betegek lennének, hadonásztak és dűnnyögtek, de amint megtalálták helyüket a furgon platóján, elhallgattak.

A Doktor leparkolt a kórház főportája mellett, a bejárat melletti görgős betegágyat a furgonhoz toltta, majd egyenként ráfektette mindhármát, a két rendőrt, a hagyatéki megbízót, keresztben.

A portás ijedten méregette Doktor Touswoost, de amint látta, egyik férfi sincs magánál, és a civil ruhás csurom vér, azonnal hívta az ügyeletes orvost. Mi történt, faggatták Doktor Touswoost, aki csak annyit mondott, hogy egy rendőrautóban talált rájuk az utcán, sehol senki, ki tudja, mióta lehetek ott. Mielőtt fölvehették volna a Doktor adatait, a hirtelen támadt kavargásban kilépett az ajtón, s furgonjával máris beleveszett a forgalomba. A legközelebbi telefonfülkénél megállt. Hirtelen feltámadt a szél, majd elállt, egy kisebb légörvény kavargott a fülke körül, apró, fehér tollakat pörgetett, fölemelte, majd

leejtette őket. Kremkust ezúttal sem találta otthon, a rögzítőre csak egy mondatot mondott: nőülj meg nyugodtan, majd még kereslek.

Doktor Touswoos visszaült a furgonba, még nem tudta, merre menjen, de indított, a platón megcsörrentek a hagyaték darabjai. Még egy ilyen fuvar és abbahagyom, vagy már most, nyugdíjba megyek, még hogy embereknek dolgozni?, ezeknek?, semmit, egy tapodtat se, senki kedvéért, úgy kevernek, hogy azt már követni se lehet, elment az eszük, gyökerestül, mindenestül elment, elegendem van belőlük, a gyatra hatalomkényszerükből, a gyatra öléskényszerükből, a gyatra szerzéskényszerükből, a gyatra szeretetkényszerükből, meglátni és megszerezni, meglátni és megölni, mind csak egy pillanat, és csak egy pillanattig tart, holnap még emléke se marad, bármit meg lehet tenni, bármit, ami másnak is látszik, valamennyire másnak, pokolba az üzletemberekkel, belőlünk csinál üzletet az állam, belőlünk csinál üzletet az alvilág, életfogytiglan üzletfelek vagyunk, valakinek az üzletfele, nincs kiszállás, üzletfélként születünk és üzletfélként halunk meg, az üzletfélség az egyetlen módja, hogy fönn-tartsuk magunkat, az üzletfélség mindenkit behálóz, és mindenkit arra kényszerít, hogy valamit vagy valamijét eladhatóvá tegyen, hogy eladható legyen az esze, hogy eladható legyen, amit emelni, húzni, vonni bír, némelyiknek még a csontváza is eladható, eladható a mája, a szeme, a tüdeje, mindennek és mindenkinek szabott ára van, ha valaha beáll az ember egy árnévsorba, azonnal tudhatja, mennyit ér, ebben tévedni nem lehet, azonnal bárki fölmerheti, mennyit ér, s amiye van, azonnal eladhatja, mert percekben belül éhen hal vagy szomjan hal, s ha azonnal felméri, mennyit ér, azt is tudhatja, mi vár rá, hogy fog eltelni az élete, mert látja másokon, látja azokon, akik annyit érnek, mint ő, s már öreg korukra mindent eladtak, mindent eladtak, ezért már nincs semmijük, az öregségük van, a kezük, a bőrük van, a várható haláluk, s amiért eddig készek voltak mindenüket eladni, s már belerokkantak az üzletelésbe, hát végül alamizsnát kapnak, hogy csak még látszatuk maradjon, hogy látszata legyen annak a hálának, amit senki nem érez irántuk, csak tűnjön valahogy úgy, még élnek, testestül-lelkestül kifosztva, s a kifosztók legszívesebben lemészárolnák őket, egyetlen szó nélkül, de nem teszik, mert még nem tudják másként eladni, csak, mint mézárhlást, de már nincs messze az idő, már dolgoznak rajta, hogyan lehetne még az alamizsnát is megspórolni, és már spórolnak vele, minél kevesebb alamizsnát adnak, annál kevesebb ideig kell adni, és már amúgy is kiölt belőlük minden egészségfoszlányt az életüzlet, így hát remélik, mihamarabb elpusztulnak, láthatatlan kezeikkel taszítják őket mind közelebb a zuhanáshoz, és láthatatlan kezeikkel szabják mind szűkebbre az életteret, hogy akiből már minden üzletet kinyertek és kipumpáltak, azok húzódnak az élet minimumára, már meg se mozduljanak, várják a végüket, s ezt bátran elnevezik sorsnak, mintha ez így és csak így történhetne, sehogy máshogy, mindenkivel az üzleti értéke szerint történik, s másra esélye sincs, az esé-

lye csak az álmodozás, az örök álmodozás, amely álmok egy idő után mintha megtörténtnek tűnnének föl az emlékek között, s végül már csak arról álmodozik, hogy legalább álmodozhasson tovább, ül az ember a széken és álmodozik, nem történik vele semmi, álmodozik, arról álmodozik, hogy történik vele valami, följebb húzza a pokrócot magán, a kezére nem néz, fölpuffedt, a körmére nem néz, beszakadt, az arcára nem néz, már látni se bírja magát, mert már csak azt látja, aki végigvonult az életén és mindenét kiárusította, a gyerekorát eladta az iskolákban, reggeltől estig betűket és ábrákat bámult szigorú felügyelet alatt, hogy minél nagyobb üzleti érték legyen, aztán amikor üzleti érték lett, családot alapított, egyre másra hozta világra az utódait, s közben mindenét üzletté tette, hogy az utódoknak üzleti értéket adjon, a fiatalságát kiárusította az utódok miatt, s közben az utódait is beterelte az üzleti folyosóra, ahol már várták őket és méregették, kiből milyen üzlet lesz, s mire végre eladták az utódokat, látják, azoknak sincs nagyobb üzleti értékük, mint nekik, hiába minden, de mielőtt levegőt kapnának, fejvesztve veszik tudomásul, hogy az ő szüleik elveszítették minden üzleti értéküket és már csak alamizsnán élnek, és nem bírják ezt nézni, ahogyan élve válik semmivé egy ember, mert már nincs milligrammnyi üzleti értékük sem, s akkor fejvesztve rohannak a szülőhöz és vigasztalják és biztatják, pedig tudják, most már tudják, mert meglátják magukat a gyerek parányi esélyű üzleti értékében, és meglátják magukat a szüleik megsemmisült üzleti értékében, és meglátják hirtelen magukat, ahogy két fokozat között minden erejüket összpontosítva, fölkorbácsolva az indulatokat és fölkorbácsolva üzleti értéküket, még egy gyászos próbálkozást tesznek arra, hogy értéken felül eladják magukat, hogy ne a szüleik sorsára kerüljenek, és ha már a szüleik erre a sorsra kerültek, magukkal együtt húzzák ki ebből a sorsból, de azt már nem lehet ép ésszel kibírni, ezt a minden határon túli erőfeszítést, és minden határon túli, kétségbeesett küzdést, amely utolsó lehetőség arra, hogy a lehető legmagasabb áron eladják magukat, és az utolsó lehetőség arra, hogy amit a szüleik elmulasztottak, mert mindenüket eladták az utódok miatt (miattuk), azt most visszavegyék, de visszavenni már nem lehet, csak megfeszülni, belefeszülni a mérlegbe, még nagyobb súlyúnak látszani, és még nagyobb üzleti hasznot várni az utolsó erőfeszítésekért, mert már látszik, nincs több lehetőség kibújni az üzleti sorból, és az utolsó erőfeszítésekre beleöregszik az ember, már öreg, és nézi a szüleit, ők is öregek, az életük végén járnak, és már senkinek nem érnek semmit, és akkor egymást nézik, mit tegyünk, legalább egymásnak érzünk valamit, és egymásnak érnek is valamit, de tudják, nem erről álmodoztak, nem ezt akarták, de még mennyire, hogy nem, és aztán már csak a napok vannak, még egy nap és még egy, mi felé mennek, tudják jól, elfogadják az állami alamizsnát, aztán mennek tovább, a következő nap felé, és várják az újabb alamizsnát, úgy várják, mintha egyszer csak majd több lenne, mintha egyszer beállítana valaki hozzájuk, és közölné velük, el-

nézést, félreértés volt az egész, önök sokkal, de sokkal többet értek és érnek ma is, elnézést, biztosan érezték, hogy csak valami félreértésről lehet szó, ezt várják, hogy egyszer elhozza valaki, megjelenjen az ajtóban a különbözettel, annak különbségével, amennyivel többet értek-érnek üzleti szempontból, és nézik az ajtót, várják, hogy a félreértés kiderüljön, minden csengetésre össze-rezzennek, talán most, talán most jött el a nagy pillanat, amelyben megkapják álmaik különbözetét, és készen állnak, készek a megbocsátásra, készek elnézni a félreértést, nem baj, legalább az utolsó pillanatban kapják vissza, kapják meg az álmaik különbözetét, legalább az utolsó pillanatban derüljön ki a félreértés, még a halálos ágyon is jó, még ott se késő, vagy ha már nem hall az ember, akkor legalább lássa, vagy ha nem lát, akkor legalább hallja, minden perc alkalmas megbocsátani, az utolsó is, csak jöjjön, jöjjön már valaki, és hozza el a különbözetet, az nem lehet, hogy nincs különbözet, hogy csak ennyi, hogy ennyi lenne az ember üzleti értéke, az nem lehet, hová lett, kinél van a különbözet, ki vágta zsebre, mert valaki zsebre vágta, azt se tudja kiét, mindegy is neki, ott őrizgeti a különbözetet, és csodálkozik, miért vannak oda annyira a többiek, mert odavannak, már teljesen odavannak, szobák között csoszognak, esznek, isznak és hallgatják a híreket, hátha szó esik a különbözetről, hátha valakinek eszébe jut, de nem, ezt aztán várhatják, a különbözet fölszívódott, s magukba törve ott állnak a kövön, hogy akkor lehetséges?, lehetséges, hogy egy életen át meglopták őket?, van ilyen, egy életen át folyamatosan ki lehet rabolni?, miért kellett ezt elhinni, hogy ennyi és ennyi az ő üzletit értékük?, mert nem volt más?, nem volt más, senki nem kínált többet, s most hogy már nincs mit eladniuk, még talán arra gondolnak, ami lehetetlen, hogy ők éltek volna túl bőkezűen, túl pazarlóan, s most itt e pár bútor között, valamelyik fiókban az alamizsnával, most, ez a kérdés, ha már nem jön senki a különbözettel, hogy akkor ők, rajtuk múlott az egész, és akkor már, mintha a halálba mennének, még egyszer végiggondolják az életüket, hogy is volt, hol is van a különbözet?, hol mentem el a különbözet mellett?, hol tudhattam volna hamarabb, hogy nekem jár a különbözet?, kitől kértem volna?, ki az, aki beismeri, hogy nála van az én különbözetem, vagy tudja-e egyáltalán, kinek a különbözete van nála?, és hol van az megírva, hogy én csak ennyit érek?, sehol, sehol nincs megírva, mégis olyan, mintha meg lenne írva, mintha a születésem első percétől tudnom kellene, ennyi és ennyi az üzleti értékem, ebből pedig erre és erre a sorsra telik, nem többre, többre nem, mert akkor már a születésem első percében földadnám, ezzel az üzleti értékkel nem lehet élni, ilyen kilátásokkal minek, rászületik az ember a listára, és onnan már nincs tovább, micsoda hülyeség ez?, és még ha akarná is, hogy lehetne növelni az üzleti értékét?, mit adjon még el magából?, mire vegye, kényszerítse rá magát?, hát semmire, már semmire, itt az öregség, a lista legalján vagyunk, már csak pottyanni kell és lehet, ennyi van, az üzleti érték meredek listája, és aztán az egyetlen megnyugtató,

hogy ennek előbb-utóbb vége lesz, hogy nem kell az idők végezetéig a különbözetre várni, mert nem jön, az már biztos, hogy nem, esetleg még a lelkem nyugalma meggyerő ember csönget, azt mondja, vallási alapon, hogy valójában az ő vallása a különbözet, amely a különbözethiányon feldúlt lélek békéjét egyhamar megadja, egy kis elmélyülés, egy kis hit, és megadja, és bánd meg, hogy egyáltalán akartad a különbözetet, bánd meg, hogy arra gondoltál, jár neked, bánd meg, hogy valaha is firtattad, hol vagy az üzleti értéklistán, és felejtse el, amiről álmodoztál, és jegyezd meg, nem kellett volna álmodozni, hanem szépen nézni a sorsod, füled-farkad behúzni, és áhítattal várni a földi út végét, mely nem nyomorúságos volt, hanem ilyen, egyetlen szóval, kettővel, ez ilyen, és minél többször bolygatod, hogy miért ilyen, annál mélyebbre süllyedsz benne, annál öregebb vagy, annál alkalmasabb a pusztulásra, és azt mondják, ne várd a csöngetést, mert nem fog csöngetni senki, akár le is szerelheted a csengőt, aki hozzád érkezik, az nem használja a csengőt, és csak rá méltóztass várni, mert ő jönni fog, el fog vinni innen magához, hogy amíg hosszú utad során kékre-zöldre püfölted magad, addig az ő házi patikájában megkapod a sebtapaszt, mindenféle gyógyírt találsz ott, ezt mondják, készülj az égi patikába, ahová nem kell receptet váltanod, betegségedre végleges gyógyulást nyersz, amit itt nem kaptál meg, azt ott megkapod, végleg kiszálsz az üzleti életből, és végleg beszálsz az égi patikába, és gondolod, miért ne lehetne így, erre gondolsz, ez a gondolat épp erre alkalmas, hogy akkor itt már mindent leépíts, már nem kell hallanod, már nem kell látnod, a fejedben szabadon kavarghat a begyűjtött emlékkép-kollekció, és már becsukod a szemed, becsukod a füled, már nem kavarg föl semmi, és ez jó, ez már jó így, ne kavargjon föl többé semmi, és már nem kell a különbözet, a csönd és a sötétség kell, mely ott áll készen benned születésed óta, ott nőtt és utazott veled a csönd, a teljes csönd és a teljes sötétség, ő volt, ők voltak egyedüli útitársaid, akiktől nem akartál tudomást venni, nem láttad és nem hallottad őket, most láthatod és hallhatod, amint eltűnt rólad minden, amint kiléptél az idő sodrából, már csak ők vannak neked, ők ketten, a sötét és a csönd, velük folytatod tovább, ők lesznek örök útitársaid, egyik az egyik kezébe fogja, másik a másikat, és vezetnek némán és vezetnek láthatatlanul, hová is?, már bárhová, nincs megállás, csak a mozdulatlan, súlytalan suhanás, át az időn, túl mindenben, olyan jól, hogy visszajönni többé már nem akarsz.

Doktor Touswoos kinyitotta a szemét, egy parkolóban állt, valahol messze a várostól, egy erdő kövezett szélén. Alkonyodott, a fák árnyai hosszúra nyúlva mutattak felé, a köztük átszökő résnyi vonalakon a napfény barázdált, mozgó sávjai lebegtek. Szellő járt a lombok között, leheletnyi szellők, és mind külön-külön, végigkísérte, ahogy egyik lombátorból átszökken a másikba, majd fel egészen a csúcsig, s onnan vissza egy kisebb törzsű fa oldalán. Az árnyas és napos vonalakon madarak billegtek, fölcsíptek valamit a földről, le-

ejtették, aztán tovább kerestek. Arrébb egy nyüzsgő hangyaboly, óriási teherforgalommal. A bokrok alatt néhány rágcsáló is megjelent, hirtelen változó, gyors mozgásuk alig követhető, az egyik pillanatban itt, a másikban ott, nehéz volt elhinni, hogy e kettő ugyanaz.

Doktor Touswoos kiszállt a furgonból, s elindult az erdő belseje felé. Kezeit zsebre vágta, apró lépésekkel haladt előre, a vastag avar mélyen besüppedt talpai alatt, ahol pedig száraz gally keresztezte az útját, roppanva kettépattant. Fákat, kidőlt fatörzseket kerülgetett, míg végül rátalált a kis patakra. Alig folyt benne víz, éppen csak csörgedezett, de hús és ízes volt minden tenyéryni belőle. Már vagy tíz éve nem járt erre; minden változatlan. Leült egy nagyobb kőre, az oldalán a moha puha felszínén végighúzta a kézfejét. Miről is van szó?, kapta föl a fejét, de hát ennek itt már semmi értelme. Miről is volt? Semmiről. Az égvilágon semmiről. Nem mondtam semmit és nem gondoltam semmire. Már nem emlékszem. Nem emlékszem. Épp csak ennyi volt.

21. fejezet

A Kremkus-ház kontúrjai, a parkkert dzsungeljének vonulatai fölerősödtek Kremkusban, aki útban hazafelé, a háztól alig száz méterre megtorpant, újra és újra végigmérte a házat és a parkkertet, mintha a vakolat erősebb színű lenne, mint az utcában a többi házé, mintha másfajta fény esne a házra és a parkkertre, amelynek méretei sokszorosát mutatták a mostaninak Kremkus gyerekkorában, egyszerűen összement minden, megszikkadt, ugyanakkor a színe megélnékült, vajon csak Kremkus növekedésének köszönhetően?, olykor végeláthatatlan sétának tűnt, míg a ház egyik sarkából elért a másikba, most viszont néhány lépés mindez, s maga a parkkert is úgy állt, mint egymásba fonódó bűvő- és rejtekhely-labirintus, amelyben akár napokra is eltűnhetett, gondolta, eltűnhetett minden elől, amit nem akart látni, vagy csak egyszerűen azt a helyet kereste, ahol minden az övé, minden őt óvja és fedezi, a bokrok és földre hajló lombsátrak alatt akár órákat is eltöltött, hogy mivel, ma már nem emlékszik, csak arra, hogy körbefonta a zöld, s talán beszélt is magában, valakihez beszélt és mintha ott lett volna, hallgatagon a lombsátor alatt, vele Kremkussal, aki minden nap újra átéli a régi napokat, amikor például a kincset kereste a házban, már nem tudja, mi oka volt rá, de kereste, mindenütt a kincs nyomát látta, és képes volt hajszalnyi repedések mentén megbontani a vakolatot, hogy mögötte rátaláljon a kincsre, de a kincs nem volt ott, tudta, tévedhet, és a kincset nem lehet ilyen egyszerűen megtalálni, szépen bontogatta a ház vakolatát, majd erős ragasztót kevert és visszarakasztotta a lepattintott faldarabot, ahol csak tudta, lebontotta a ház vakolatát, de néhány meglepetten elfutó pókon kívül mást nem talált, pedig biztos volt benne, a kincs itt van valahol a házban, hogy milyen kincs, fogalma sem volt, de leginkább egy fém kazettát

képzelt el, egy egészen aprót, amely a vakolat mögött a falba illeszkedik, és benne ott a kincs, talán érmék és ékszerek, hogy ki rakhatta oda, nem tudni, néha a szüleire gondolt, végignézte kulcsaikat, mi mit nyit, van-e rajta ismeretlen kulcs, amely a páncélkazetta kulcsa, de nem volt, a páncélkazetta kulcsát máshol őrzik, egy másik rejtekhelyen, ami természetes, gondolta Kremkus, a páncélkazetta kulcsát is elrejtették, de ha nem is ők rejtették el a páncélkazettát a vakolat alatt, akkor egészen természetes, hogy nincs hozzá kulcsuk, egyszer arra gondolt, apjától megkérdezi, szerinte van-e a falban páncélkazetta, számtalanszor megközelítette apját ezzel a kérdéssel, az apja ránézett, és azonnal tudta, nem kérdezhet a páncélkazettáról, sokkal inkább azt, hogy hány kilométerre van a Nap a Földtől, és ha a világ végtelen, mi értelme van annak, hogy a Föld a Nap körül kering, miért van az, hogy ott kering, miközben a világ meg végtelen, úgy végtelen, mondta az apja, ha eldobsz egy botot a világban, akkor utána fölveszed, és egész életedben hajigálhatod, nem fog beleütközni semmibe, és ha itt a Földön dobálsz, azt is végtelenül dobálhatod, mert a Föld felszíne is végtelen, és ahogy a Nap körül kering, az is végtelen, csak ismétlődik, végtelenül ismétlődik, és a világ is úgy végtelen, hogy minden pillanatban ismétlődik, Kremkus a fejét fogta, és azt mondta, akkor én miért nem vagyok végtelen, én miért nem ismétlődök végtelenül, vagy a nagymama, akit eltemettünk, miért nem ismétlődik végtelenül, helyette ott fekszik a föld alatt, egyben a földdel, és azzal együtt ismétlődik és nem külön, miért van az az érzésem, hogy ez nem is igaz, és miért próbálkoztatok azzal, hogy a nagymama elutazott, mikor ti is nagyon jól tudjátok, hogy világegyetében utált utazni, minek menjen, mindenütt ugyanaz van, és akkor most jól elutazott, hátha ott nem ugyanaz van, csak nem tudtuk, mondta az apja, hogy hogy mondjuk el, hogy meghalt, olyan nehéz ezt elmagyarázni, mit kell ezen magyarázni, mondta Kremkus, tudom én jól, mivel jár ez, de ennyi virágot életében nem kapott a nagymama, mint a temetésén, végre kiérdemelte, igazi ünnep lehetett volna szegénynek, ha él, de hát az utolsó pillanatban meghalt, így nem, sajnos már nem láthatja, mennyi szép virágot kapott a temetése napján, de ha legalább pár nappal hamarabb rendezik a temetését, mielőtt még meghal, hogy örült volna a virágoknak, így meg mi haszna, elkésett mindenki, a temetésre túl késő virágot vinni, sokkal hamarabb kell, aki csak a temetésre visz virágot, inkább ne is vigyen, ott játssza mindenki az eszét a temetésén, hogy innye, pont most hoztam volna virágot a nagymamának, az meg pont most halt meg, micsoda szerencsétlen egybeesés, pedig jól tudta mindenki, soha életében nem vitt virágot a nagymamának, s most, hogy már nem vihet, megjelenik egy csokor virággal és búslakodik, hogy feleslegesen igyekezett ennyire, pont lekéste a nagymamát, már nem tudja odaadni neki a csokrot, csak leteszi a sírjára, ráadásul váza nélkül, elhelyezi a gyász virágait a sírdombon, a váza eszébe se jut, minek egy váza egy halottnak, a gyász virágai vízszintesen dísz-

legnek, holott úgy hozzák, mintha az élet virágai lennének, szépen megkötözve, s amint belép az élet virágaival a temetőkapun, hoppá, a fejéhez kap, ezek a gyász virágai, és azt mondja, végül is elég egy embernek egy alkalommal virágot vinni, s ha ez a temetése napja, akkor a temetése napja, egy ember egy virág, ez egészen érthető, bőven elég a temetés napján beismerni, mennyire szerettük őt, hoztunk virágot is, igaz, már nem látja, de hogy is vette volna ki magát, ha még életében beismerjük, hogy szerettük, és csokrot adunk neki, egészen hülyén jött volna ki, mintha már most temetnénk, biztosan értetlenül állt volna a csokor előtt a nagymama, még azt hitte volna, most akarjuk tudni a temetési virágot, mert lehet, hogy a temetés napján nem érünk rá, ezért időben át kellett adni a virágot, amelyen elsősor azért nem látszik, hogy az élet vagy a gyász virága, szóval, jól van ez így, elég nagy baj az, hogy ezt a szép csokrot a temetőbe kell vinni, ezért hát a temetés előtt még megmentenek néhány szálát a csokorból, annyira jók benne a színek, hogy egy-két szál föl se tűnik, a virágkötő úgy se lesz ott a temetésen, de mennyit is érdemes kivenni a csokorból?, a felénél azért kevesebbet, ellazul a kötés, de hogy temetésre is páratlan szálát illik-e vinni, mint születésnapra, azt nem tudni, vagy annyi szálát, ahány éves volt a nagymama, az azért sok, különben is, hány éves is volt?, a csuda tudja, öreg korban már mindegy, hány éves az ember, különben pedig abból a csokorból akkor illetlenség lenne kimenteni otthonra pár szálát, pedig hát milyen sors vár rá a temetőben, gondoljuk csak meg igazából, főleg váza nélkül, mert vázát senki nem visz, és csodálkozik, nem tudja hová rakni a virágot, gondolta Kremkus az apjáról való gondolatok közt, aztán elindult a ház felé, az utcai forgalom amúgy is megélenkült, és megint csak furcsán méregették Kremkust, ahogy ott áll a házatól száz méterre, és figyeli az épületet, mintha azt várná, hogy az elmozduljon valamerre, de leginkább, mintha nem ismerné fel a házat és a parkkertet, amelyek méretüket elveszítve ugyan, mégis kibogozhatatlan emlékhálót vetettek Kremkusra, oly sűrű szövésűt, hogy olykor elhibázott lépésnek tartotta ide visszatérni, úgy érezte itt magát, mint régen, annak ellenére, hogy ő magában számtalan változás ment végbe, ám mégis, mintha a ház és parkkert kényszerítené arra, hogy ugyanaz az ember legyen, mint egykor, mintha a ház és a parkkert szigorúan csak a kis Kremkust ismerné el Kremkusnak, ezáltal a nagy Kremkusnak itt semmi keresnivalója, és hiába az emlékezet, amely napokon át kellemes lebegésben és kíváncsi figyelemben tartotta Kremkust, ez lassan elmúlt, mindent újra átélt, és mindent újra végigélt, az emlékképek ettől még nem mozdultak, lebilincseltek és lekötözték Kremkust, a munkájával sem haladt, amely akkortájt az életrajzi regényem volt, körbefogták az emlékfalak és mozdulni sem engedték, s furcsa módon a házból való elköltözésük utáni idő vált egészen régmúlttá, a közelmúltja eltávolodott tőle, a jelenje pedig meg sem született itt, csak házon kívül, s ha ide visszatért, azonnal a régi Kremkust találta magában, a legrégebbit, akire eddig

higgadt emlékezéssel gondolt vissza, most viszont egyszeriben fojtogatta, amint átlépett a parkkert kapuján, s a töredezett járdakövön a ház bejárata felé tartott, mintha gyermekkori bilincsek csattannának egész testén, s ha a dolgozószobában az asztalhoz húzta a széket, mintha olyan asztalhoz ülne, amelyen az élet csupa másodpéldányai lennének, amelyek egyszer már megtörténtek, s most mégis, mintha most újra ugyanazt kellene fordítania, amit idővel ezelőtt már lefordított, nem látta értelmét a fordításnak, aminek előbb örült, talán új kezdet közeleg, ám amint elhagyta a házat, fejben ismét dolgozni kezdett, és újra értelmét látta a munkájának, semmi nem változott, maradt a régi folytonosság.

A parkkert kapuján átlépve, hallotta, amint a szomszéd férfi sövényvágó olója hevesen csattog, s a sövény ágaiból méretes darabok suhannak a földre. A ház lépcsőfeljárójánál megállt, elővette felső zsebéből a napilapot, guggolva egy félmagas lépcsőfokra ült. A lap többé-kevésbé érdektelen hírekből állt, óriási betűdömping, gondolta, jön és megy a szövegelés, a képek többsége beállított fotó, semmi értelmük, néhány ember kezét ráz egy-egy világhatalom nevében, de hát ez az újság, nem várhatunk el tőle többet, mint amire képes, akkor nem újság lenne, valami más, az újság pont arra elég, hogy a felszínt lebegtesse, azok az emberek, akik egy újságnál dolgoznak, másra nem is képesek, csak a felszínt lebegtetni, és ez a lebegtetés néha szintiszta hazugság, néha pedig szintiszta gondolati ügyetlenség, és ha valakinek van kedve végigjárni a tekintet ezen a lebegő felszínen, a domborulatokból kitalálhatja, mi is van alatta, s ha nem találja ki, tapasztalatból sejtheti, ha van tapasztalata, ha nincs, akkor az orránál fogva vezetik, s az újsággal együtt belebutul a világba, elveszít minden olyan érzékenységet, amellyel valaha is biztosra vehetné, mi történik körülötte, és mi történt vele, egy lesz a sok közül, aki a napilap és a napi hír világában él, és minden érvét, elgondolását onnan meríti, a betűdömpingből, amelynek játékszabályait elsődlegesen a világ történéseinek újságíróként változó, de azért nem nagyon különböző manipulatív kifejezési szándék írja le, s ez a szándék vagy hazug szándék, vagy szándékolatlan gondolati ügyetlenség, írta Krenkus, ezért hát nem is tudom, minek vettem ezt a lapot, csak belelapoztam ott a lépcsőn, talán bizonyos fokig szórakoztat ez a világnagy jókedv, amely soha nem látott társas szórakoztatási méreteket ölt, s már hogy magamban ekképp találtam ezt elgondolni, egyedül annak köszönhetem, hogy sikerült magam a lehető legnagyobb mértékig függetleníteni, de mást nem is tehettem volna, minden irány felé mutatott, hogy kilépni a hígagyúság tehetetlenségével formálódó úgynevezett társadalmi szórakoztatóiparból, s az állam törvény által kimért, mindenhová beszivárgó jelenlététől a lehető legnagyobb mértékben függetleníteni magam, amely talán soha nem lesz teljesen független, de talán annyira lesz, hogy ne szakadhasson a nyakamba mások szertelen ügyetlenségei miatt a világ, s így már talán elviselhetőbb élnem, valamivel elviselhetőbb, hogy nem osztozom tetemesen a szépen fejlődő és dagadó világméretű, de em-

berre szabott kudarcélményben, és már nem akarom önkezűleg kioltani az életem, inkább csak figyelek, figyelem, vajon hány emberrel találkozom, akikkel rendben megértjük egymást.

A hirdetési oldalra lapozott, az apróban több tucat ház és lakás, kicsit arébb számolatlanul álltak titokzatosabbnál titokzatosabb munkahelyek, amelyekbe könnyen képzelte magát Kremkus, és ezúttal kedvét lelte abban elgondolni, hogy valami ígéretes munkába áll, hagyja az eddigit, nem fordít tovább, épp ideje, bármilyen szerepre jó már, és nem merül bele, nem hagy rajta nyomot, ha nem tetszik, odébb áll, és gondolta, az a lány is valami ilyet csinál ott a fehéreneműk közt, nem keresi többé a helyét, semmire nem licitál, csak jön és megy, magában teszi a dolgát, valahogy így, ahogy most ő is áll.

A Kremkus-ház előtt autó fékezett, Kremkus felismerte Doktor Touswoos furgonját, meg ahogy az ajtó nyílt és a Doktor kiszállt. A kapun belépve megtorpant, mintha Kremkus várna rá, de aztán szó nélkül leült mellé a lépcsőre, kicsit fújtatott, de nem félt attól, hogy Kremkus szavába vág. Így nézték egymást nevetve, mint akik épp ugyanazt élték át.

Mi van, fater, mondta Kremkus, csak nem megvisel a fuvarozás?

Á, öreg vagyok én már ehhez. Ami tíz éve nem, az most lestrapál. Addig volt jó, amíg úgy éreztem, mindenhová vendégségbe megyek.

Benned se robbant hegyeket a szolgálalkúség.

Mi az hogy? Mást se csináltam. Mégis olyan volt, olyan, olyan. Na, olyan. Semmi biztos, tudod, mint mikor valahova az ember először megy el.

Te, nekem nehogy itt öregedj meg a lépcsőn!

Meglett a hagyaték, amit a múltkor elvittek.

Várható volt.

Egy szeméttelen.

A legjobb helyen.

A pacák addig piszkált, amíg ki nem mentem vele. Pisztolyosan. Gondolhatod!? A felesége meg az ölembe pottyant, mint egy jól lakott galamb.

Hogy volt ez?

Hagytam üzenetet a rögzítőn, azt hittem, nagyobb gubanc lesz.

Nem hallgattam még.

Nem is érdekes.

Aztán a megrendelőt meg két rendőrt bevitettem a kórházba. Alig bírtam lépni.

Mit csináltál?

Most mondjam el végig? Baromság! Krimi. Egy kis krimi.

Nem, krimiről szó sem lehet.

Na, mindjárt gondoltam. A hagyaték itt van a furgonon. Meg a pacák zakója. De akkor a pisztoly...

Jaj, Dokikám, ne fárasz már, borítsd be az udvarukra, aztán fátyol, kendő, vizes lepedő.

Csupa vér minden. A pacáknak betört az orra.

Azt pedig, emlékezetem szerint, hideg vízzel lehet eltávolítani. De ha gondolod, megnézek valami szakkönyvet.

Hogy téged soha nem visz el az ördög?

Nem vagyok az esete. De úgy látom, inkább az olyanokat kedveli, mint te. Mert?

Mert például ilyeneket tudsz kérdezni, hogy: mert?

Fáradt vagyok.

Csiga. Inkább csigalassú. Ezt régen nem így mondtad.

Hanem?

Hű, papa, benned olajat kéne cserélni, nagyon le vagy ülve. Azt mondtad, csak hogy emlékeztesselek itt a kilyukadt fejed mellett, hogy ha a fáradtság kőből lenne, és ezt milyen jól eltaláltad, a fáradt követ, szóval, ha a fáradtság kőből lenne...

Akkor én lennék a Sziklás-hegység.

Látod, épülsz és szépülsz, mint egy gyufagyár, ahová halszálkát bevinni tilos. És mit mondtál a rögzítőre?

Amikor azt hittem, hogy baj lesz, azt mondtam, hogy ne nősj meg, hogy ebből biztosan tudod, valami nem oké.

Hát ezt jól kitaláltad. De ugye nem kellett rajta sokat gondolkodnod?

Nem. Aztán meg azt mondtam, hogy nősj meg.

Drága Dokikám, teljesen összezavarsz az üzeneteiddel. Egyáltalán, ilyen fokú bizonytalanság mellett, hogy mersz házassági tanácsadást vállalni?

Befejezem.

Ne fejezzél te be semmit.

Hanem?

Egy kicsit megmozgattak. Lári-fári, züm-züm.

Gondolod?

Gondolom. Azt akarod, hogy ez legyen az oka? Hogy majd pár év múlva azzal gyere, hogy ez a hagyaték tett sírba? Ne már! Ennél valami jobb okot is találhatnál. Azt akarod mondani, hogy te vagy az a pacák, akivel kipackáztak és ettől rögvest megrogyott? Ezt akarod beírni az életrajzodba?

Hát, nem egészen.

Tragikus-tragikus.

De milyen életrajzról beszélsz?

Amit majd meg kell írnod, hogy legyen mit fölolvasnom a temetéseden.

El mész te..., röhögött a Doktor.

Lám-lám, az élet maradék csírái szájfeszítővással ugyan, de végül vigyorba húzták a tetszhalott arcizmait.

Adok én neked mindjárt olyan szájfeszítővasat...

Ez az, gyerünk, gyertek gyáva gyerekek gyurmázni.

És Doktor Touswoos Kremkusra vetette magát, úgy birkóztak, mint két kishörcsög, de a Doktor csakhamar földre vitte Kremkust, hátra csavarta a karját:

Na mi van azzal a szájfeszítővassal?

Semmi, jó uram, könyörgök, hagyja meg az életem, hisz mihaszna kis szalmaszál vagyok amaz boglyában, mit bármelyik tehén fölzabál, s ekképp szolgálom önt, uram, mindörökké, míg a négyrétű gyomor folyékony tejjé nem formál.

Jól van, mondta Doktor Touswoos, te győztél, te pacák. De csak azért, mert vajszívem van, és tudod miért?

Ó, uram, honnan is sejtethném, porolta magát Kremkus.

A lányom visszajött a városba.

Ó, ez csodás, biztos láthatom majd, mit idő eddig mulasztott feszt, kiáll majd értünk, s ragyog, mint a gatyám.

Apád füle!

Jut eszembe, uram, lemossam a zord furgont, mely köbcentin berregve udvaromba beáll?

Miért lógsz, bitang, ha nincs is munkaidőd!?

